

Naturvernforbundet
i Arendal

Naturvernforbundet
i Aust-Agder

Kommentar til kraftutbygging i Hauglandsfossen

23.06.17, Arendal

Først vil vi takke for en fin befaring 22.06 ved Hauglandsfossen.

Vi ønsker å presisere følgende argumenter etter befaringen:

- 1) Vi har energioverskudd i Norge, og derfor vil ytterligere kraftutvidelse kun ha kommersielle interesser i et vernet vassdrag. Her vil argumentasjonen om at samfunnsfordelene er større enn ulempene bortfalle.
- 2) Vi har få vernede vassdrag som er totalvernet fra fjord til fjell igjen, og derfor vil dette være å rokke ved noe unikt.
- 3) Perspektivet for nytteverdien av vassdraget må ikke bare ha et «nå-fokus», men man må se framtidens muligheter og potensiale for kommende generasjoner for et slikt vassdrag. Turisme, friluftsliv og ikke minst potensiale for å få laks helt opp til Tovdal i framtiden vil påvirkes av et slikt kraftverk.
- 4) Vårt viktigste argumentet **mot** åpning av vannkraftverk i Tovdalsvassdraget er at et slikt vedtak vil skape presedens for andre potensielle søkere i vassdraget framover.

Et søk på ordet **presedens** gir følgende forklaring:

Avgjørelse som kan danne mønster for senere avgjørelser av lignende art. Ordet brukes særlig om forvaltningsavgjørelser som er retningsgivende for senere avgjørelser av samme organ, men det kan også brukes om rettsavgjørelse

- 5) «Vesentlig inngrep», slik man forbinder med opprettelsen av kraftverk i et vassdrag vil man fort kunne definere forskjellig ut hvilke briller man tar på seg. Vi stiller spørsmål ved hvilke verdigrunnlag som skal legges til grunn når man skal besvare om et slikt «skjult anlegg» skal opprettes. Hva vil skje?
 - Vi skal redusere den flotte elvas vannføring på det gjeldende strekket
 - Vi skal sprengte fjell, grave i myrområder over et strekk på 600 meter for å legge ned et rør på 2,5 meter i diameter.
 - Det skal opprettes vei videre inn til anlegget.
 - Det skal støpes flomsikker murer videre opp fra dagens kulturminne-mur hvor det under befaringen var forespeilet at det skulle pyntes med stein så det så mest mulig likt ut.

Vi mener disse momentene virkelig er et vesentlig inngrep i og rundt et vernet vassdrag. Man har i mange slike diskusjoner ofte tapt slik argumentasjon, da de samfunnsmessige fordelene ofte er større enn andre interesser slik som i punktene over er argumentert for. I dette vassdraget kan vi ikke se andre interesser enn de økonomiske interessene til grunneier og aksjeselskapet som søker tiltaket.

6) Arne Flor tok under befaringen opp at det lå et stortingsvedtak om at konsesjonssaker må til stortinget. Der får deres jurister vurderer, men vi har hvertfall spilt dette inn og legger ved en avisartikkel fra Fædrelandsvennen fra 1993:

En utbyggingssak må til Stortinget

Fædrelandsvennen 27. mars 1993

OSLO: Dersom Aust-Agder Kraftverk ønsker å bygge ut Tovdalsvassdraget, må konsesjons-saken helt til Stortinget. Det står det i flertallsinnstillingen fra Ap og Frp om Verneplan IV. Årsaken er at verneinteressene er meget store i vassdraget.

Både innstillingen fra Energi- og industrikomiteen om Verneplan IV, og innstillingen om Samlet plan, som kommunal- og miljøvernkomiteen har sydd sammen, foreligger nå. Tovdalsvassdraget er omhandlet i begge innstillingene. Årsaken er at regjeringen for et år siden foreslo å verne den øverste biten og således plasserte den i Verneplan IV, mens de nedre delene ble plassert i Samlet plan kategori I. Det er elver som kan konsesjonsbehandles nå med tanke på kraftutbygging. Stortinget behandler begge planene 1. april.

I innstillingen om Verneplan IV hevder Ap og Frp, som har flertall i komiteen, at utbyggingsinteressene i Tovdalsvassdraget er store. Det synspunktet står ikke å lese noe sted i Samlet plan. Ap's skyggeordfører Annelise Dørum i Kommunal- og miljøvernkomiteen hevder at utbyggingsinteressene er små. Denne spriken er påtakelig og interessant. Og den har sin naturlige forklaring. I Energi- og industrikomiteen, som har jobbet med Verneplan IV, sitter det mange «utbyggingsfolk», mens det i Kommunal- og miljøvernkomiteen, som har jobbet med Samlet plan, sitter mange «vernefolk».

Ap's og Frp's representanter i

energi- og industrikomiteen mener at vern av Tovdalsvassdragets nedre deler vil gå ut over annen næringsvirksomhet. I innstillingen om Verneplan IV anføres dette som et meget viktig argument mot vern.

I Samlet plan bruker imidlertid Ap's representanter andre argumenter for å plassere elva i kategori I:

– Det er først og fremst av hensyn til en eventuell opprustning og utvikling av det kraftverket som allerede er bygd, sier Annelise Dørum. (Det ligger ved Hanefossen i sidevassdraget Ulldalselva.)

Men Dørum peker også på et annet argument, nemlig at en kraftutbygging kan gi bedre forvaltning av vannressursene i elva og føre til bedre reseipientforhold. Med bedre reseipientforhold menes at elva blir bedre i stand til å motta forurensning.

Dørum har imidlertid store problemer med å innse at dette argumentet «holder vann». Så vidt hun kan forstå blir elva dårligere som reseipient etter en kraftutbygging, i hvert fall på de elvestrekningene der vannføringen blir mindre.

– Men jeg er ikke den beste til å argumentere for vårt syn, innrømmer Annelise Dørum. Så er det da heller ingen hemmelighet at hele Ap's fraksjon i Kommunal- og miljøvernkomiteen var imot å plassere Tovdalselva i kategori I.

– Vi kjempet for at fremtidens generasjoner kunne få avgjøre saken, sier Annelise Dørum.

7) Vi ønsker å påpeke at komiteinnstillingen til Verneplan IV på s14 skriver: «Flertallet gjør oppmerksom på at dersom Tovdalsvassdraget blir konsesjonsbehandlet, må saken til Stortinget for behandling».

8) Til slutt legger vi ved noen bilder som er tatt i vinter fra området.

Som dere ser av bildene så fryser elva igjen i tersklene, og vi kan ikke forstå annet enn at dette vil påvirke et eventuelt vanninntak ute i fossen. Minner om at bildene er tatt forrige vinter som var meget mildere enn normalt. I en normal kald vinter fryser hele fossen. Dette bør dere være oppmerksomme på samt framskaffe skikkelig dokumentasjon på vintervannføring i elva.

